

Bij het omslag

Leerlingen die hun jongste leeservaringen moeten vastleggen in de vorm van een leesautobiografie hebben vaak moeite om zich boeken en titels te herinneren. Door met elkaar hierover te praten en ervaringen uit te wisselen, ontdekken ze dat ze inderdaad al een hele leesgeschiedenis achter zich hebben. Misschien beleven ze deze ontdekking intenser wanneer ze thuis op zolder of in hun eigen boekenkast op zoek gaan naar de boeken zelf. Bij het doorbladeren van de boeken en het terugzien van de illustraties herleeft pas echt de concrete leeservaring uit die verloren jaren.

Zo verging het mij zelf althans toen ik kort geleden de boeken terugvond die ik zo graag weer eens onder ogen wilde zien.

Ik vond ze na wat verhuizingen terug in een nogal gehavende staat. Ze zijn door veel kinderhanden gegaan en er is zelfs al eens bibliotheekje mee gespeeld. Dat was nog te zien aan de namen die voor in het boek geschreven stonden. Van een boek waren de voor- en achterkant verdwenen evenals de eerste dertig pagina's. Dat hinderde niet. Het terugzien van de tekeningen maakte alles goed. Ik wist weer precies waar ik het boek had zitten lezen en hoe het heldere daglicht op de bladzijden viel.

Zo zullen de illustraties die voor deze Tsjip gekozen zijn bij vele oudere lezers die goeie ouwe leestijd doen herleven. Kent men de verhaaltjes van Ot en Sien en de tekeningen niet uit eigen ervaring, dan zal men zich toch goed een voorstelling kunnen maken van de indruk die zij destijds op de jeugdige lezertjes hebben achtergelaten.

De illustraties komen uit het "derde stukje" (deeltje) Nog bij moeder, geschreven door Jan Ligthart en H. Scheepstra en geheel nieuw geïllustreerd door C. Jetses. Het boekje kostte 60 cent en werd uitgegeven door J.B. Wolters te Groningen in 1942.

In een voorwoord "Aan de collega's" vraagt Gilles van Hees die deze uitgave verzorgd heeft, zich af waarom dit leesboek-type (geschreven in 1915) "tot heden zijn aparte, goede plaats in de schoolwereld kon blijven innemen".

Hij is van mening dat dit komt omdat er over de boekjes een "poëtische waas" ligt. Ze zijn "op vele plaatsen aanstekelijk- sprankelend van geest" en "op andere plaatsen getuigen ze van de begaafdheid der auteurs om levensblijheid en levensernst in een voor kinderen vatbare vorm te brengen". De auteurs hebben voortreffelijk "elementen van zedelijke opvoeding in hun werk weten te leggen." In al deze werkjes van Pim en Mien tot Blond en Bruin is er "een bonte verscheidenheid van natuurlijk kinderleven, omdat het gegrepen is uit dat leven zelf, zoals dit in een gelukkig gezinsverband opbloeit. Daarom, en om de psychologische

opmerkingsgave en zedelijke intuïtie der schrijvers, die uit alles blijkt, kunnen ook volwassenen van deze lectuur nog genieten."

Ligthart en Scheepstra zagen hun leesboeken "als de meer intieme en litteraire afronding van hun groots opgezet leerplan 'Het volle leven' (...)". Na het aanvankelijk leesonderwijs moet niet onmiddellijk aan een moeilijke serie begonnen worden. De kinderen moeten eerst nog wat ervaring opdoen. Het liefst door vele boekjes te lezen "die noch door inhoud noch door taal telken keer tot oponthoud verplichten. Boekjes dus, die ze zo maar achter 'elkaar door kunnen rennen'. Door-ren-boekjes.", aldus de auteurs.

Ik ren er even met u door!

Ot en Sien leren touw-tje-sprin-gen terwijl ze van Ma-ri-an-ne-tje of eigenlijk Mo-ri-aan-tje zin-gen.

Vader koopt een mooie bal zodat ze samen met Trui en later ook met moeder kunnen kaat-se-bal-len.

Ot raakt niet uitgekeken op het leven in de tuin en ziet wat de spin met de vlieg in haar web doet.

De wind speelt met Ots pet et doet een gro-te ster-ke boom om-waai-en.

Net als de twee knap-pe-bol-len, Sien en Trui, wil ook Ot leren breien.

Het is kurk-je brei-en en Ot brei een mooi toom.

Ze worden afgeleid door de mu-zi-kan-ten die door de straat trekken. Als de muziek weg is komt Juf door de straat.

Ot en Sien gaan samen naar Zoe-te een half pond suiker halen en krijgen elk een pe-per-munt-je. Op weg naar huis wil Ot in het zakje kijken. Och, al de sui-ker valt op de stoep.

Als Trui thuis komt van school valt ze over een gat in de vloer en moet de tim-mer-man er bij komen. Hij maakt voor de kinderen een hink-blok zodat ze kunnen hin-ke-len in het perk.

Juf vertelt op school het verhaal van hoe de ou-de vrouw Drie-poot-je vindt en hoe Drie-poot-je de ou-de vrouw redt.

Als Ot en Sien weer eens in de tuin zijn, spe-len ze met zand en ma-ken ze een vij-ver. Daarna leggen ze een tuin-tje aan. Ot probeert met zijn vingers een vlieg te pakken maar het is een bij. Ge-luk-kig heeft hij hem niet in de neus ge-sto-ken.

"En ko-men ze nu niet weer bui-ten? O ja, wacht maar. Dan zul je ze gauw ge-noeg weer zien." (TvP)